

Enhet
Farligt gods och Seveso
Handläggare, direkttelefon
Jan Nilsson, 054-13 52 11
E-post
jan.e.nilsson@srv.se

Förslag till föreskrifter om ackreditering av organ som ska utföra certifiering av förpackningar, IBC-behållare och storförpackningar för transport av farligt gods på land

1 Inledning

Räddningsverket är behörig myndighet för landtransport av farligt gods, vilket innebär att Räddningsverket ska verka för att förebygga och skadebegränsa olyckor och tillbud i samband med transport av farligt gods. I detta ligger bland annat ett bemyndigande att besluta föreskrifter.

Räddningsverket har mot bakgrund av bemyndigandet beslutat föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S) samt om transport av farligt gods på järnväg (RID-S). ADR-S och RID-S är i allt väsentligt baserade på bilagorna A och B till den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR), respektive reglementet för internationell transport av farligt gods på järnväg (bihang C (RID) till fördraget om internationell järnvägstrafik (COTIF)).

Enligt rådets direktiv 1994/55/EG om transport av farligt gods på väg och rådets direktiv 1996/49/EG om transport av farligt gods på järnväg, ska Sverige tillämpa de internationella bestämmelserna i ADR och RID även för inrikes transporter.

Bestämmelserna i ADR-S och RID-S reglerar bland annat vilka olika typer av förpackningar som får användas för transport av farligt gods samt vilka krav som ställs på dessa med avseende på konstruktion, provning, märkning, godkännande etc. Exempel på förpackningar är dunk, fat, låda, IBC-behållare och storförpackning.

Räddningsverket har med stöd av förordningen om teknisk kontroll beslutat föreskrifter om ackreditering av verksamheter (certifieringsorgan) som ska bedöma och godkänna (certifiera) förpackningar enligt kraven i ADR-S och RID-S. Föreskrifterna benämns Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 1999:3) för ackreditering av organ som skall utföra certifiering av förpackningar och småbulkbehållare för inrikes landtransport av farligt gods.

De föreslagna föreskrifterna ska ersätta SRVFS 1999:3.

2 Nuvarande föreskrifter

2.1 Föreskrifter om ackreditering

I ADR-S och RID-S regleras vilka olika typer av förpackningar som får användas för transport av farligt gods samt vilka egenskaper de ska ha.

Förpackningar ska genomgå bestämda provningar med godkänt resultat och, mot bakgrund av provningarna, vara godkända för att få användas för transport av farligt gods.

I dagens regler i ADR-S och RID-S saknas krav på de verksamheter som ska bedöma och godkänna förpackningar. Formerna för att utse sådana verksamheter blir därför en uppgift att bestämma för respektive fördragspart till ADR och RID samt varje medlemsstat i EU.

I samband med Sveriges anslutning till EES-avtalet beslutade riksdagen att tillämpa ett öppet system för provning, kontroll och godkännande av produkter, vilket skulle baseras på ackreditering av verksamheten. Produkter ska därmed godkännas och kontrolleras av självständiga organ och i konkurrens.

Med anledning av detta anges i 9 § förordningen (2006:311) om transport av farligt gods, att behöriga organ för teknisk kontroll ska vara ackrediterade enligt lagen om teknisk kontroll. Räddningsverket har vidare i 4 § i ADR-S och RID-S reglerat de avsnitt i ADR-S och RID-S där kontroll, bedömning eller motsvarande, ska utföras av sådana behöriga organ.

För bedömning och godkännande av förpackningar för transport av farligt gods på land har Räddningsverket beslutat särskilda föreskrifter som sådana behöriga organ ska uppfylla för att få utföra uppgifterna.

Föreskrifterna benämns Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 1999:3) för ackreditering av organ som skall utföra certifiering av förpackningar och småbulkbehållare för inrikes landtransport av farligt gods.

2.2 Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 1999:3) för ackreditering av organ som skall utföra certifiering av förpackningar och småbulkbehållare för inrikes landtransport av farligt gods

Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 1999:3) för ackreditering av organ som skall utföra certifiering av förpackningar och småbulkbehållare för inrikes landtransport av farligt gods riktar sig till de verksamheter i Sverige som önskar få behörighet att bedöma och godkänna (certifiera) förpackningar. I begreppet förpackningar inkluderas IBC-behållare¹. Eftersom ADR-S och RID-S särskiljer på krav mellan förpackningar och IBC-behållare, omnämns IBC-behållare uttryckligen i såväl ADR-S och RID-S som i SRVFS 1999:3.

¹ I äldre utgåvor av ADR-S och RID-S samt SRVFS 1999:3 benämndes IBC-behållare för småbulkbehållare.

Föreskrifterna innehåller krav på att verksamheten ska vara ackrediterad som tredjepartsorgan och i övrigt uppfylla SWEDAC:s föreskrifter för ackrediterade organ som certifierar produkter.

Därutöver regleras bland annat vilka normer (ADR-S, RID-S, IMDG-koden etc.) som får ligga till grund för certifiering av förpackningar och IBC-behållare samt krav på teknisk kompetens hos certifieringsorganets personal och samarbete med Räddningsverket.

En grundförutsättning för att få ett objekt certifierat är att det har genomgått provningarna som föreskrivs i reglerna om transport av farligt gods, exempelvis fallprov, staplingsprov, bottenlyftprov och rivprov. Det är bland annat resultatet från provningen som certifieringsorganet tar ställning till. Vid certifieringen ska certifieringsorganet även verifiera att objektet överensstämmer med konstruktionskraven och karaktäristiken som anges i transportreglerna. Efter godkänd bedömning utfärdas slutligen ett certifikat om typgodkännande för objektet.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) är nationellt ackrediteringsorgan och ansvarar för ackreditering av de verksamheter som ska få behörighet att genomföra certifieringar av förpackningar och IBC-behållare.

SWEDAC utför även regelbunden tillsyn av de verksamheter som certifierar för att tillse att de upprätthåller verksamheten enligt SWEDAC:s och Räddningsverkets föreskrifter.

Till dags dato finns en verksamhet ackrediterad som certifieringsorgan enligt SRVFS 1999:3.

3 Identifiering av problem

Följande identifierade problem föranleder behov av nya föreskrifter. En allmän översyn av SRVFS 1999:3 har även genomförts för att tydliggöra kraven i föreskrifterna.

3.1 Hänvisningar och begrepp

Sedan den 1 juli 2001 består ADR-S och RID-S av en ny regelstruktur med en helt ny indelning i del, kapitel, avsnitt och delavsnitt. Detta medför att SRVFS 1999:3 hänvisar till numreringar som inte längre existerar i gällande transportlagstiftning. Samtidigt ändrades även terminologin för vissa objekt, exempelvis benämns småbulkbehållare numera IBC-behållare.

3.2 Ny typ av förpackning – storförpackning

Den 1 juli 2001 infördes bestämmelser för konstruktion, tillverkning och provning av en ny typ av förpackning som benämns storförpackning. Bestämmelserna för storförpackningar återfinns i kapitel 6.6 i ADR-S och RID-S. Nu gällande föreskrifter, SRVFS 1999:3 omfattar inte

storförpackningar. Formellt sett saknar således certifieringsorganen behörighet att certifiera storförpackningar.

3.3 Teknisk kompetens

Kraven på teknisk kompetens enligt SRVFS 1999:3 innebär att certifieringsorganets personal ska ha genomgått en utbildning som är bedömd av Räddningsverket genom ett myndighetsgodkännande. Personalen ska dessutom genomgå repetitionsutbildning vart femte år, en utbildning som även den ska ha ett myndighetsgodkännande från Räddningsverket.

Marknaden för sådana utbildningar är obefintlig, eftersom det enbart finns ett certifieringsorgan ackrediterat enligt SRVFS 1999:3. Kravet har därför inte varit möjligt att uppfylla och kommer därmed att tas bort.

4 Förslag till föreskrifter

4.1 Bakgrund

I 4.1.1.3 i ADR-S och RID-S anges att förpackningar, inklusive IBC-behållare och storförpackningar, ska motsvara en typ som med godkänt resultat provats enligt tillämpliga bestämmelser i kapitel 6.1 för förpackningar, kapitel 6.3 för förpackningar för smittförande ämnen i klass 6.2, kapitel 6.5 för IBC-behållare och kapitel 6.6 för storförpackningar. I dessa kapitel definieras objekten med avseende på konstruktion och egenskaper samt vilka provningar som de måste genomgå med godkänt resultat för att bli godkända för transport av farligt gods.

I Sverige ska bedömning och godkännande, det vill säga certifiering, utföras av verksamheter som uppfyller SRVFS 1999:3.

Med anledning av problemen identifierade i kapitel 3 ovan har SRVFS 1999:3 reviderats.

SRVFS 1999:3 föreslås ersättas av de föreslagna föreskrifterna.

4.2 Vilka berörs av förslaget

Förslaget till föreskrifter berör verksamheter i Sverige som önskar få behörighet att certifiera förpackningar, IBC-behållare och storförpackningar som ska användas för transport av farligt gods på väg och järnväg enligt kraven i ADR-S och RID-S.

Endast verksamheter som uppfyller kraven i de föreslagna föreskrifterna får utföra sådan certifiering i Sverige.

Indirekt berör förslaget även verksamheter som konstruerar och tillverkar förpackningar, IBC-behållare eller storförpackningar. För att kunna få ett objekt certifierat för användning för transport av farligt gods ska verksamheten anlita ett certifieringsorgan som uppfyller förslaget till föreskrifter. Det är emellertid möjligt för tillverkaren att anlita ett organ i ett

annat land, med tillämplig behörighet, för att få objektet godkänt enligt ADR-S och RID-S. Ska tillverkaren anlita ett svenskt certifieringsorgan är denne hänvisad till certifieringsorgan som uppfyller kraven i de föreslagna föreskrifterna.

Dessutom berör förslaget indirekt SWEDAC, eftersom det innehåller krav som SWEDAC måste följa i samband med ackreditering av certifieringsorgan.

Förslaget innebär ingen förändring mot nuvarande reglering i SRVFS 1999:3 eftersom förslaget berör samma parter.

4.3 Öppet system

I samband med Sveriges anslutning till EES-avtalet beslutade riksdagen att börja tillämpa ett öppet system för provning, kontroll och godkännande av produkter, vilket skulle baseras på ackreditering av certifieringsorgan. Samtidigt avskaffades därför riksprovplatsernas monopol och bland andra Räddningsverket utfärdade nödvändiga föreskrifter för att införa ett öppet system.

Genom det öppna systemet utförs sedan dess certifiering av produkter av självständiga, oberoende organ och i konkurrens.

Föreslagna föreskrifter innehåller samma principer för ett öppet system för certifiering av produkter som SRVFS 1999:3. Således ska organ som ska utföra bedömning och godkännande av förpackningar, IBC-behållare och storförpackningar vara ackrediterade enligt föreslagna föreskrifter och enligt lagen om teknisk kontroll. Bedömning och godkännande sker även fortsättningsvis i konkurrens.

SRVFS 1999:3 innehåller krav på att certifieringsorganet ska vara ett tredjepartsorgan enligt standarden SS-EN 45011:1998. Med detta avses att certifieringsorganet måste vara helt oberoende till objektet det bedömer. Endast certifieringsorgan i tredjepartsställning får utföra certifieringar av förpackningar, IBC-behållare och storförpackningar.

Kravet på att vara tredjepartsorgan kvarstår i de föreslagna föreskrifterna.

4.4 Hänvisningar och begrepp

Sedan den 1 juli 2001 har ADR-S och RID-S varit i kraft med en helt annan regelstruktur än den som SRVFS 1999:3 hänvisar till. I de föreslagna föreskrifterna tillämpas genomgående den nya numreringen enligt ADR-S och RID-S.

Även termer och begrepp enligt ADR-S och RID-S används i de föreslagna föreskrifterna, bl.a. har begreppet småbulkbehållare ersatts med IBC-behållare.

4.5 Ny typ av förpackning – storförpackning

Storförpackningar är en ny typ förpackning som får användas för transport av farligt gods. Förutsättningarna för konstruktion, tillverkning, provning och godkännande infördes den 1 juli 2001 i ett nytt kapitel 6.6 i ADR-S och RID-S. Typen omfattas därmed formellt sett inte av behörigheten enligt SRVFS 1999:3.

Proceduren för provning och godkännande av storförpackningar är principiellt sett lika med dem som gäller för förpackningar och IBC-behållare. Definitionsmässigt är storförpackningen, liksom IBC-behållaren, en typ av förpackning.

Sammantaget är det naturligt att systemet för certifiering av förpackningar och IBC-behållare även ska gälla för certifiering av storförpackningar. Därmed tillämpas ett enhetligt system för certifiering av såväl förpackningar och IBC-behållare som storförpackningar.

Genom att inkludera storförpackningar i tillämpningsområdet måste således storförpackningar certifieras av en verksamhet som är ackrediterat och som i övrigt uppfyller kraven i de föreslagna föreskrifterna.

Vidare måste tillverkare av storförpackningar anlita ett ackrediterat certifieringsorgan och uppvisa det underlag som krävs i form av ritningar, provningsunderlag etc., för att få objektet certifierat. Efter certifiering kommer tillverkaren även att omfattas av certifieringsorganets efterkontroll, för att kontrollera att objekten tillverkas enligt certifieringens villkor.

Det är dock möjligt för tillverkaren att anlita ett organ i ett annat land, med tillämplig behörighet, för att få objektet godkänt enligt ADR-S och RID-S.

Enligt uppgift från certifieringsorganet har tillverkning av storförpackningar förekommit i begränsad omfattning sedan typen introducerades i ADR-S och RID-S.

4.6 Teknisk kompetens

I 7 § i SRVFS 1999:3 finns det krav på teknisk kompetens hos certifieringsorganets personal. I 7 § anges att personalen ska ha genomgått en utbildning som är godkänd av Räddningsverket. Med fem års intervall ska personalen även genomgå repetitionsutbildning. Även repetitionsutbildningen ska vara godkänd av Räddningsverket.

Att kräva att personalen ska genomgå utbildningar godkända av Räddningsverket har visat sig problematiskt. Det finns ingen marknad för att ta fram sådana utbildningar, eftersom det endast finns ett certifieringsorgan i Sverige. I flera fall har därför Räddningsverket tvingats att göra avsteg från kravet på att utbildningen ska vara godkänd av Räddningsverket. I samband med avsteget har Räddningsverket utfört en bedömning av personalens kompetens. Räddningsverket bedömer att antalet certifierade verksamheter

ej heller kommer att öka i sådan omfattning att det blir aktuellt att ta fram utbildningar.

Samtidigt ingår det i SWEDAC:s ansvar att bedöma personalens kompetens i samband med ackrediteringen av verksamheten och vid den årliga tillsynen av verksamheten. Det kan därför sägas att det idag finns krav på två parallella myndighetsbedömningar av kompetens, en som görs av SWEDAC och en av Räddningsverket.

Räddningsverket föreslår därför att kravet på att utbildningen ska vara godkänd av Räddningsverket tas bort i de nya föreskrifterna.

Personalen ska fortfarande ha den kompetens som krävs för att utföra certifieringar. Krav på kompetens finns i såväl de föreslagna föreskrifterna som i Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll, SWEDAC (STAFS 2007:12) föreskrifter och allmänna råd om ackreditering av organ som certifierar produkter och standarden SS-EN 45011:1998.

Räddningsverket föreslår även att kravet på två års erfarenhet från praktisk yrkesverksamhet sänks till ett år. Detta är en anpassning till kravet på erfarenhet i Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 2005:3) om transportabla tryckbärande anordningar som anger ett års erfarenhet.

4.7 Kommentarer och beskrivningar till paragrafer

Den föreslagna föreskriften utgår från gällande föreskrifter i SRVFS 1999:3 och är i huvudsak oförändrad. Förslaget omfattar endast organ som ska certifiera förpackningar, IBC-behållare och storförpackningar. Det omfattar inte behörighet att godkänna gasflaskor, tankar, tankcontainrar eller andra typer av behållare.

Nedan ges beskrivningar och kommentarer till enskilda paragrafer.

Rubrik

Av rubriken på föreslagna föreskrifter framgår att även storförpackningar omfattas av föreskrifterna.

Inledande bestämmelser

1 §

I första paragrafen beskrivs att föreskrifterna ska gälla de verksamheter som önskar få behörighet att certifiera förpackningar, IBC-behållare och storförpackningar. I jämförelse med SRVFS 1999:3 har storförpackningar lagts till.

Kravspecifikationen avseende konstruktion, tillverkning, provning med mera, återfinns i kapitel 6.1 för förpackningar, kapitel 6.3 för förpackningar för smittförande ämnen i klass 6.2, kapitel 6.5 för IBC-behållare och kapitel 6.6 för storförpackningar i ADR-S och RID-S.

Enligt förslaget är det möjligt att få ackreditering för exempelvis enbart certifiering av IBC-behållare enligt kraven i kapitel 6.5. Det är således inte nödvändigt att certifieringsverksamheten omfattar samtliga typer av objekt (förpackningar, IBC-behållare och storförpackningar).

2 §

I andra paragrafen är definitionerna samlade. Paragrafen anger att begrepp som används i ADR-S och RID-S har samma betydelse i de föreslagna föreskrifterna. Därför har definitionen på förpackning och småbulkbehållare tagits bort i jämförelse med SRVFS 1999:3. Storförpackning har lagts till i definitionen av objekt.

Verksamhetsområde

3 §

Tredje paragrafen innehåller hänvisningar till de internationella överenskommelser eller föreskrifter som får användas vid certifiering av förpackningar, IBC-behållare och storförpackningar.

Hänvisning till FN-rekommendationerna för transport av farligt gods har tagit bort. Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/68/EG av den 24 september 2008 om transport av farligt gods på väg, järnväg och inre vattenvägar får Medlemsstaterna ha kvar de undantag som de antagit på grundval av artikel 4 i direktiv 94/55/EG och direktiv 96/49/EG till den 31 december 2010 som längst. Räddningsverket föreslår därför att hänvisningen redan nu tas bort.

Övriga hänvisningar till respektive regelverk har enbart uppdaterats. I övrigt är kraven oförändrade i jämförelse med SRVFS 1999:3.

Teknisk kompetens

4 §

Enligt fjärde paragrafen ska certifieringsorganet ha en ansvarig person som har kunskap om samtliga objekt och de internationella överenskommelser och föreskrifter vilka ligger till grund för certifieringen. Kraven är oförändrade i jämförelse med SRVFS 1999:3.

5 §

Femte paragrafen är delvis omgjord. Kravet på att personalen ska ha genomgått en utbildning som är godkänd av Räddningsverket har tagits bort och kravet på att personalen ska ha minst två års erfarenhet har ändrats till ett år. Se även avsnitt 4.6 ovan.

Arbetsmetoder

6 §

Sjätte paragrafen är ny och innehåller krav på att certifieringsorganet ska ha tekniska instruktioner och metodbeskrivningar för certifiering och efterkontroll. Dessa instruktioner och beskrivningar ska upprättas i enlighet med de internationella överenskommelser och föreskrifter som anges i 3 §.

Verksamheten ska genomföras enligt de krav som anges i normgivande regelverk och det är naturligt och nödvändigt att dessa regelverk ska ligga till grund för själva certifieringsprocessen. Instruktioner och beskrivningar måste därför upprättas enligt gällande regler. Exempelvis måste certifieringsorganet bedöma ett fat av stål gentemot de regler som gäller för konstruktion, tillverkning och provning av fatet. Detta ska återspeglas av instruktioner och beskrivningar som upprättas.

Krav på procedurer och certifieringsregler finns även i STAFS 2007:12 och SS-EN 45011:1998. Sjätte paragrafen förtydligar enbart innehållet. Kraven bedöms därför inte leda till ökad arbetsbelastning eller ökade kostnader för de ackrediterade certifieringsorganen.

7 §

Sjunde paragrafen är ny och innebär att certifieringsprocessen ska resultera i ett certifikat om typgodkännande som verifierar att objekttypen uppfyller kraven i den internationella överenskommelse eller de föreskrifter som objektet har certifierats gentemot.

Krav på att objekten ska vara dokumenterat godkända anges i ADR-S och RID-S. Det är därför naturligt att även återspegla detta i de föreslagna föreskrifterna. Eftersom detta redan idag är en del i certifieringsorganens arbete bedöms förslaget inte påverka certifieringsorganens kostnader.

8 §

Åttonde paragrafen är ny och innebär att certifieringsorganet ska informera Räddningsverket om skador eller omständigheter som kan ha betydelse för transportsäkerheten och som framkommer vid certifiering eller efterkontroll.

Sådan information är av stor betydelse för Räddningsverkets säkerhetsarbete. Exempel på omständighet kan vara provning av ett objekt som i sig lett till en certifiering, men som uppvisat tveksamt resultat vid provning. Exempelvis kan en provningsmetod vara olämplig och ej representativ för ett objekt, trots att den leder till certifiering av objektet.

Räddningsverket bedömer att kostnaden för denna informationsplikt bör vara låg, eftersom frekvensen av sådana skador eller omständigheter bör vara liten.

9 §

Nionde paragrafen innehåller krav på att certifieringsorganet ska sammanställa och hålla tillgänglig en förteckning över samtliga certifierade objekt. Motsvarande krav finns i SRVFS 1999:3, men där anges att förteckningen ska upprättas för varje kalenderår.

Genom den förändrade lydelsen är det tillräckligt att administrera en löpande förteckning. Förteckningen kan exempelvis hållas tillgänglig digitalt via certifieringsorganets hemsida.

Kravet på att varje år överlämna förteckningen till Räddningsverket har tagits bort.

10 §

Tionde paragrafen är ny och anger att underlag från certifiering och efterkontroll av certifierade objekt ska arkiveras i minst tio år. I SS-EN 45011:1998 finns krav på att dokumentation ska arkiveras, däremot saknas riktlinjer för arkiveringstiden. Giltighetstiden för ett certifikat om typgodkännande av ett objekt är i normalfallet fem år. Under certifikatets giltighetstid får innehavaren tillverka objekt som motsvarar certifikatets specifikationer. Ett objekt kan emellertid användas för transport längre än certifikatets giltighetstid.

Att kunna ha tillgång till bakomliggande underlag från certifiering och efterkontroll av objekt kan vara av vikt för att utreda eventuella olyckor eller tillbud som objekten är involverade i. Räddningsverket menar därför att sådant underlag bör arkiveras i minst två giltighetsperioder, det vill säga minst tio år.

I praktiken arkiverar certifieringsorganen underlagen längre än tio år på grund av att innehavarna av certifikaten om typgodkännande ibland upphör med tillverkningen av objekten för att vid en senare tidpunkt återuppta den igen. Vid denna tidpunkt krävs giltiga certifikat om typgodkännande och då kan certifieringsorganet tillhandahålla en förenklad certifiering, förutsatt att objekten är oförändrade. Certifieringsorganen arkiverar därmed underlagen längre än tio år som ett led i sin kundservice.

Förslaget till ny arkiveringsperiod bedöms därför inte leda till förändrad kostnadsbild.

Ikraftträdande

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 februari 2009. Samtidigt upphör SRVFS 1999:3 att gälla.

Paragrafer borttagna från SRVFS 1999:3

Bestämmelserna i SRVFS 1999:3 om att certifieringsorganet ska medverka i samrådsmöten och liknande sammankomster som Räddningsverkets kallar till har tagits bort. Motsvarande bestämmelser förväntas införas av SWEDAC i STAFS 2007:12, vilka är tillämpliga enligt förordningen om teknisk kontroll. Indirekt kommer därmed bestämmelserna fortfarande att gälla.

5 Alternativ reglering

Med anledning av riksdagens beslut i samband med Sveriges anslutning till EES-avtalet beslutade riksdagen att tillämpa ett öppet system för provning, kontroll och godkännande av produkter, vilket skulle baseras på ackreditering av verksamheten.

Provning, kontroll och godkännande av produkter ska därmed kontrolleras och godkännas av självständiga organ och i konkurrens.

Det anges i 9 § förordningen (2006:311) om transport av farligt gods, att behöriga organ för teknisk kontroll ska vara ackrediterade enligt lagen om teknisk kontroll.

Räddningsverket anser med hänvisning till ovanstående att det inte finns någon alternativ reglering.

Följande överväganden till alternativ reglering har dock gjorts beträffande huvudproblemen enligt kapitel 3.

5.1 Hänvisningar och begrepp

Nya föreskrifter måste innehålla relevanta hänvisningar och begrepp. Alternativ reglering är inte möjlig.

5.2 Ny typ av förpackning – storförpackning

Enligt 4.1.1.3 i ADR-S och RID-S ska storförpackningar motsvara en typ som med godkänt resultat har provats enligt bestämmelserna i kapitel 6.6 i ADR-S och RID-S. Förpackningar och IBC-behållare certifieras av ackrediterade certifieringsorgan som uppfyller kraven i SRVFS 1999:3. Räddningsverket anser att samma system för certifiering av storförpackningar ska fortsätta att råda.

5.3 Teknisk kompetens

Personal hos certifieringsorganet måste ha kompetens inom behörighetsområdet. Att helt ta bort kraven kring kompetens har inte varit ett alternativ.

6 Kostnader

Förslaget bedöms leda till följande kostnader eller besparingar. Kostnader har sammanställts i samråd med SWEDAC och SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut (ackrediterat certifieringsorgan enligt SRVFS 1999:3).

6.1 Hänvisningar och begrepp

Revidering av hänvisningar och begrepp bedöms leda till att certifieringsorganet behöver gå igenom interna arbetsprocedurer för att genomföra motsvarande revideringar.

Revideringen bedöms ta en arbetsdag i anspråk motsvarande en kostnad av 8 000 kr.

6.2 Ny typ av förpackning – storförpackning

För att inkludera storförpackningar i behörigheten hos redan ackrediterade certifieringsorgan kan krävas ny bedömning från SWEDAC:s sida. Mot bakgrund av att provningsmetoderna är likartade dem som finns för förpackningar och IBC-behållare bedömer emellertid Räddningsverket att en sådan ny bedömning bör vara av begränsad omfattning.

Certifieringsorganet kan även behöva revidera arbetsprocedurer, kvalitetssystem etc. för att inkludera storförpackningar i behörigheten. Räddningsverket bedömer att denna revidering kan ta två arbetsdagar i anspråk motsvarande en kostnad av cirka 16 000 kr.

Genom att inkludera storförpackningar i föreskrifternas tillämpningsområde måste dessa certifieras av ett organ som uppfyller krav i föreslagna föreskrifter. I de få fall som varit aktuella har storförpackningar certifierats av certifieringsorgan som uppfyller SRVFS 1999:3, trots att föreskrifterna inte inkluderar storförpackningar vilket inte innebär en ökad kostnad.

För tillverkare av storförpackningar bedöms följande kostnader finnas i samband med certifiering. Bedömningen är baserad på uppgifter lämnade av certifieringsorganet.

- Certifiering hos kund utan tidigare certifieringar: 7 350 kr.
I detta ingår granskning av provning och bedömning av objekt.
Därutöver tillkommer ett "insyningsbesök" för att granska tillverkning och kvalitetssystem. Insyningsbesöket motsvarar en arbetsdag och kostar cirka 8 000 kr, exklusive omkostnader (resor etc.).
- Certifiering hos kund med tidigare certifieringar: 5 800 kr.
Insyningsbesöket utgår om kunden bedömts i samband med tidigare certifieringar.

- Efter certifiering genomför certifieringsorganet en årlig efterkontroll hos kunden för att säkerställa att förutsättningarna för certifieringen upprätthålls. Efterkontrollen motsvarar en arbetsdag på varje tillverkningsställe och kostar cirka 8 000 kr, exklusive omkostnader (resor etc.).
- För varje certifikat om typgodkännande utgår en årsavgift om 1 900 kr. I detta ligger bland annat rätten att använda certifieringsorganets symbol.

6.3 Teknisk kompetens

SWEDAC kommer att bedöma certifieringspersonalens kompetens oavsett om det krävs Räddningsverkets godkännande av utbildning eller inte. Krav på tillräcklig kompetens finns angivna i både STAFS 2007:12 och SS-EN 45011:1998.

Det har således i viss måtto funnits två myndighetsgodkännanden av kompetensen, en enligt SRVFS 1999:3 och en enligt STAFS 2007:12.

Genom att ta bort Räddningsverkets myndighetsgodkännande förenklas det administrativa förfarandet, vilket borde leda till kostnadsbesparingar för certifieringsorganet.

6.4 Kostnader för ackreditering

För att en verksamhet ska få behörighet att certifiera objekt inom föreskriftsförslagets tillämpningsområde krävs en ackreditering från SWEDAC.

Vilka kostnader som uppstår i samband med en sådan ackreditering är mycket svåra att uppskatta. De beror exempelvis av existerande organisationsstruktur och personalkompetens samt i vilken grad som arbetsprocedurer och rutiner redan är upprättade.

SWEDAC gör ingen skillnad i bedömning av stora eller små verksamheter. Bedömningskriterierna i samband med ackreditering är de samma.

Enligt SWEDAC:s bedömning uppgår kostnaden för ackreditering av en ny aktör som inte är ackrediterad tidigare till minst 100 000 kr.

Därutöver tillkommer en årsavgift till SWEDAC om 1,5 % av certifieringsverksamhetens omsättning, dock minst 35 000 kr. I avgiften ingår exempelvis kostnader för SWEDAC:s bedömningsledare vid den årliga tillsynen, men inte omkostnader (resor etc.) eller kostnader för eventuella tekniska bedömare. Genom avgiften har certifieringsorganet rätten att återropa SWEDAC:s ackreditering.

7 Konsekvenser för små företag

I dagsläget finns enbart ett företag ackrediterat som certifieringsorgan enligt SRVFS 1999:3.

Det finns två situationer där små företag i framtiden kan komma att beröras av förslaget till föreskrifter.

1. Små företag som avser att bli ackrediterade för att utföra certifiering av storförpackningar. Krav på ackreditering finns redan för små företag som önskar få behörighet att certifiera förpackningar och IBC-behållare.
2. Små företag som tillverkar storförpackningar, eftersom tillverkare för svenskt vidkommande måste anlita ett ackrediterat certifieringsorgan för att få storförpackningar certifierade. Det hindrar dock inte tillverkaren från att anlita ett organ i ett annat land, med tillämplig behörighet, för att få objektet godkänt enligt ADR-S och RID-S.

7.1 Åtgärder som små företag måste vidta

Små företag som avser att bli behöriga att certifiera storförpackningar måste genomgå en ackreditering av SWEDAC. Ackrediteringen genomförs enligt SWEDAC:s föreskrifter tillsammans med de föreslagna föreskrifterna. Det är därmed till SWEDAC som företag ska vända sig till för att få information om proceduren för ackreditering. Mer information om själva ackrediteringsprocessen framgår av SWEDAC:s hemsida www.swedac.se. Bland annat är det nödvändigt för företaget att ta fram arbetsprocedurer, certifieringsregler och system för att säkerställa kompetens.

Små företag som tillverkar storförpackningar måste för svenskt vidkommande anlita ett ackrediterat certifieringsorgan för att få produkten godkänd. Kravet på att storförpackningar ska vara godkända anges i ADR-S och RID-S. De storförpackningar som hittills har tillverkats enligt ADR-S och RID-S har godkänts av certifieringsorgan som är ackrediterade enligt SRVFS 1999:3, trots att föreskrifterna formellt sett inte innefattar storförpackningar.

7.2 Tid för små företag

Den tid som en ackrediteringsprocess tar i anspråk för små företag varierar av förklarliga skäl av omfattningen på önskad behörighet och verksamhetens storlek. Ackrediteringen innebär dels att dokumentera interna rutiner, arbetsprocedurer etc., dels att avsätta tid för de besök som SWEDAC gör. Eftersom ackrediteringen till stor del bygger på att ha dokumenterade rutiner för verksamheten, beror tidsåtgången även av i vilken grad rutiner redan finns dokumenterade. Ett annat viktigt moment vid ackrediteringen är att säkerställa kompetens. Det kan därför även innebära att personal måste utbildas för att få nödvändig kompetens eller att företaget anställer personal.

För certifiering av storförpackningar bedöms tillverkaren behöva avsätta en arbetsdag för insyningsbesöket inför certifiering, se avsnitt 6.2 ovan. Därutöver bedöms en arbetsdag åtgå per år för certifieringsorganets efterkontroll hos tillverkaren.

7.3 Kostnader för små företag

Kostnaderna som kan uppstå vid en ackreditering varierar stort. Kostnader uppstår framförallt för den interna dokumentationen som måste upprättas i samband med SWEDAC:s ackreditering, den eventuella utbildning som kan krävas eller anställning av personal, de besök SWEDAC genomför i samband med ackrediteringen och efterföljande årliga tillsyn samt årliga avgifter till SWEDAC. Se även kostnader redovisade i avsnitt 6.4 ovan.

Avseende tillverkarens kostnader för certifiering av storförpackningar, se avsnitt 6.2 ovan.

7.4 Konkurrensförhållanden

Föreslagna bestämmelser gäller med samma innehåll för samtliga företag som önskar få behörighet att certifiera förpackningar, IBC-behållare och storförpackningar.

7.5 Efterlevnad av regler

Efterlevnaden av bestämmelserna i ADR-S och RID-S, det vill säga att godkända förpackningar, IBC-behållare och storförpackningar används för transport av farligt gods, kontrolleras av respektive tillsynsmyndighet enligt vad som anges i förordningen (2006:311) om transport av farligt gods.

SWEDAC utövar årlig tillsyn på ackrediterade certifieringsorgan för att se till att de uppfyller villkoren för ackrediteringen.

Någon särskild granskning av bestämmelsernas effekt på småföretagen kommer inte att göras.

7.6 Tidsbegränsa regler för små företag

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 februari 2009.

Särskilda övergångsbestämmelser för små företag är inte planerade.

7.7 Informationsinsatser för små företag

Särskilda informationsinsatser till små företag är inte planerade.

Övergripande information om föreskrifterna kommer att kommuniceras via Räddningsverkets hemsida www.raddningsverket.se samt genom nyhetsbrev.

8 Kontaktpersoner

Följande personer hos Räddningsverket kan kontaktas vid eventuella frågor och för närmare upplysningar om förslaget till föreskrifter.

Jan Nilsson
054-13 52 11
jan.e.nilsson@srv.se

Per-Olov Sjöo
054-13 50 11
per-olov.sjoo@srv.se

9 Övrig information

Den 31 december 2008 upphör de tre myndigheterna Räddningsverket, Krisberedskapsmyndigheten och Styrelsen för psykologiskt försvar och en helt ny, sammanhållen myndighet; **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB**, startar den 1 januari 2009.

Myndigheten kommer att ledas av generaldirektör Helena Lindberg.

MSB ska ha ansvaret för frågor om samhällets säkerhet när det gäller skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Ansvaret avser åtgärder före, under och efter en olycka eller en kris.

Verksamheten kommer att bedrivas i Stockholm, Karlstad, samt i begränsad omfattning i Kristinehamn. Två av Räddningsverkets nuvarande fyra skolor, Sandö och Revinge, ska ingå.

Avdelningen med verksamhetsansvar för bland annat transport av farligt gods kommer att vara lokaliserad till Karlstad.